Hatodik évfolyam. 21. szám. Székely-Udvarhely, 1900. május 27.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Papok, tanítók, gazdasági egylet tagok: és közs. előljáróknak egész évre 6 kor., a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BETEGH PÁL.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések 100 szóig 3 fillér, azonfelül 1 fillér, tokásnál közönsége 4 filléret kötöttünk. — Bélyegdíj külön 60 fillér. Nyilttér-sora 1 kor. Illetékes a nyilttér díja előre fizetendő.

— Hirdetések el lap részére és mind minden hirdetési iroda. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomda és könyvkötő üzlete (Kossuth-utcza), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok nem adatnak vissza.

Gróf Majláth püspök városunkban.

(ex) Másodszor éri már városunkat s kivalóképen annak katholikus lakóit ama kitüntető szerencse, hogy falai közt fogadhatta magas vendégül, tisztelhetti Erdélynek püspöki hercegalmában modern idők óta parattanul álló püspökét.

Legyen tehát lelkesült örömmel s a honpolgári szív őszinte melegével minálunk is üdvözöltve!

Mert a ki pihenést nem engedő főpásztori utjában székely vereink erkölcsének megtartásán fáradozik; a ki magasztos elhivatásával járó kötelmeit példátadó kitartással végzi; a ki a szülők legdrágább reményeit Istenes életre vezérli, fejlődés alatt álló karakterében megszilárditja s felvértezi mindazokkal a lelki tulajdonokkal, melyek majdani életpályák közepette a kisértések legbiztosabb védőpajzsai lesznek; a ki a gyermekséget atyai gondos nevelésével nemzeti missiót is vége, mert az erős egyéni jellem összességéből alakul ki az egységes nemzeti karakter; a ki kegyelettel áldoz a meghalt emlékének s megtanit arra, hogy elköltözött édeseinkert is imádkozzunk; a ki hiveinek lelki épülésére napestig munkában áll; a ki egyszerű és rendszeres diétájával egészséges, hosszu élet szabályait példázza; a ki egyéni hiusag, halál félelme és ragály a közkórházak betegeinek vigasztalóitól soha el nem tántorithatnák; a ki rövid évek alatt, hogy nagynevű elődeinek püspöki trónjába ült, csak itt, vármegyénk területén közel 30,000 korona kulturális jótékonyságot gyakorolt, nem tekintve a folyamatban lévő és tervezett épitkezéseket, nem a magán folyamodóknak kiutalt segélyt és a szegényosrsu, jó tanulóknak évenkint folyósitott internatusi kölcsönöket; a kinek ajkaról soha egy gáncsoló szó el nem hangzott sem szószékről, sem magánkörben azok ellen, kik nem az ő egyházai elvét követik, mert főpásztori jelleghe más meggyőződést nem bántani, a magáét Istentől nyert összes tehetségeivel megoltalmazni; a ki szeretetreméltó egyéniségével csak azáratot szerezhet: lehetetlen, hogy magas közjogi állásában tiszteletünk, főpásztori működésében bámulatunk, kulturális áldozatkészségében hálánk és emberbaráti lénykedésében szeretetünk tárgya ne legyen és ne érezzünk azokkal, kik az ő segitségével nyomorgó sorsuk keserü könnyeit letörülve, áldani fogják nevét mindenka.

Isten hozta; legyen, mint eddig, most is városunkban szivesen üdvözölve!

Fogadtatásáról különben a következőkben számolhatunk be: Hivatalos bérmautjának már egyharmádát megtette s teljesen jó kondicióban, a napi fáradalmak legisebb nyomai sem érkezett meg a nepszerű főpásztor.

Fogadtatása Kereszturtól kezdve mindvégig lelkes, őszinte, állásához és a helyi körülményekhez méretes impozáns volt. Különösen illett megajét Csobánka turnovaron reformatus község, hol tiszteletére Dózsa Endre ref. kurator díszebédet adott, a község pedig ökrök vagatott le saját költségén a nagy népünnepélyel tisztelte meg a lelkiöröm modern fájaji és magyar szellet s a réteken hires vallasi türelmességnek és kölcsönös udvariasságnak követésre méltó példáját adja.

Városunkbol délután 3 órakor indult ki a felső-piaczterről a díszes banderium és a kocsik hosszu sora a szent élet. Élebe ment egészen a Szabó-fürdő felső végéig, hol a lengyelfalvi at bekanyarodik. Negy óra után érkezett be agyudörgés; éljenek zugása közt, saját negyes fogatán s meghaladta de Török Albert ny. főispán, a gyülekezet az egyházkázsa nevében elmondott meleghangu beszédét, melyre a lelkek fölemelő és fenkölt gondolkodasu apostola, kellemesen csengő hangján és a szokott szivbéli közvetlenséggel válaszolt. Aztán megoldult a menet s nap szu alolt a szakiskola előtt felállitott diszkapuig, hol dr Gyarmathy Dezső polgármester városunk nevében a következő beszédet üdvözölte:

Méltóságos és főtiszteletű Püspök úr!

Erdély legnagyarabb vármegyéje egyetlen városának szabad Udvarhelynek polgárai jöttek tisztelegni méltóságod elé és nekem, mint a város polgármesterének jutott a szerencse, hogy polgártársain. érzelmét, gondolkozását tolmácsoljam.

Erdély a vallas szabadságharcban hazája volt már azon korszakban, mikor az ösmert vilagrészek majd minden pontjaban a kor műveltsége és a vad fanatizmus Krisztus alapelveivel ellenkezőleg, gyilkoló eszközi adott az emberek kezébe, hogy irtsa azzal faját és rabszolgaiva tegye a hitét, meggyőződést. Mikor a vallásfelekezetek fegyverrel alluttak szemben egymassal Europa majd minden országában: Erdély aranykorral éve, mert a vallaskiizdelem korunkhoz illó magas fokon allott. Feltünő példáját adta ennek vármegyénk, hol nem volt az a létező hit, mely szabad gyakorlatot ne élvezet volna és városunkban a rom. kath. az evangelicus reformatussal egy templomban imádta Istenét, holott más országokban megvontak volna egymastól meg a levegőt is.

Oka pedig e nemes cselekedetnek az, hogy *vallásos buzgósagunk, hitünk, meggyőződésünkön felül van egy mindnyájunkban összekötő, egyáltaró és egymásra váló eszme: a hazaszeretet.*

A hazaszeretet, mely vezérelte Erdély politikusait; a hazaszeretet, mely áthatotta a kis ország minden egyes részét és minden egyes polgárt; a hazaszeretet, mely nem engedte e varos egyik polgárának sem, polgártársa vallásos meggyőződését birálni, vagy éppen kisebbiteni, mert *első sorban magyarok vagyunk,* édes magyar hazánknak lii gyermekei és csak ennek az számolasa utan vallásunk dogmainak buzgó harczosai.

A hazaszeretet, magyar alkotmanyunkhoz való szigoru ragaszkodás és vallastürelem tette lehetővé hogy a magyarság Erdélyben oly sok szabadságokon keresztül fennfartortta uralmát és faját, a nagyszámu idegen ajku és gondolkozasu nemzetiségek között. Ezek azok, melyek egyesöttek Székely-Udvarhely város polgárságát.

Méltóságod vallásunkat tekintve, a rom. katholikusokon kivül közöttünk igen nagy számban lát evangélikus, reformatust, unitárist, izraelitát, görög egyesült es nem egyesültet is; de legyen megyőződve, hogy minnyájunkat illető magyarok vagyunk.

Ez, a mi idehozott mindnyájunkat, mert erős a meggyőződésünk, hogy Erdély rom. kath. püspökének anyagi es szellemi hatalmas erejénél fogva a magyar érdekek egyik legbuzgóbb harczosának, vezérének kell lenni

Polgártársain nevében ujolag üdvözlöm és kérem az egek Mindenhato urát, méltóságodat mint erdélyi rom. kath. püspöki széket, ellesse, hogy a vallásban nem szemelőtt tartásával, Erdélyben a magyarságot napróllnapra erősithesse, leróva ez által szeretett hazánk iránti szent kötelességét.

A püspök többek között kijelentette, hogy nem először van szerencséje a nemes székely anyaközta soha többet nem láttam; de a 10 francomot sem. Ej de hisz vétnék a civilizatio ellen, ha ezért panaszkodnám?

Az emlékezetes jelmezbal után a majom álmodozó kezdett lenni, s délutánozása azzal végződött, hogy egy szép reggel megszökött.

Keservesen megsirattam, gyászoltam két évig: pedig megcsalt, hütlenül elhagyott, éppen akkor, midőn kezdtem hinni, hogy az emberek szivébol a szeretet és ragaszkodás helyét a dilutokka kiltözött. Irigység, öuzés és cinizmus: a civilizatio szörnyszülöttei!

Nem irom tovabb le elkeseredésem határt nem ismero kifakadasait. Gyaszévein letelteivel, visszatértem hajonon Szumatrába. Utunk nagyon kellemes volt. A tiszta égboltot a sok szerencsétlen vihar összeovadni látszott, ugy hogy ki„mint egy óriási szappan buborék; visszatükrözvén hajónkat a sirálytoltól meglepett fedélzettel. Villany gyorsasaggal haladtunk és igy egy napi időt nyertünk.

Ha szabad időm van, vadászni szoktam. Puskával vallamon a sirassége mely vedetem, ugy tisztaságot érve. — mit latnak szemeim?! Egy négyest tánczoló majom társasagot. A tánczolók között egy szép nagy majom ölik szemembe, ki oly taktikával vezette a négyest, hogy önkeletlenül odaszott kedtem, — szépnek lelt hattam én e mozdulatokat, nézem. . . nézem . . . semmi kétség, a distingvalt ur mozdulatjai, s igy az a majom nem lehet más, mint az unokanővérem egykori vendége. Közelebb lopok s megszólitom: Pszt! gazember, — ugy látszik megledekeztel a theamról?!

Nem csalódtam, csakugyan ő volt; hangom hallatara egy fához szaladt s kezében két kokuszdiónal hozzám jött és megkinalt.

Ej mit?! csak nem fogom türni, hogy egy majom civilizattlt legyen mint én — elfogadtam a két kokuszdiót, s szerencsét kivántam a majomnak, hogy a Szumátrai szüz erdőbe fis bevezette a civilizatiot.

Igy vallam meg utolsó barátomtól: ő ott maradt a Szumátrai rengetegben a vadallatok között, — én pedig visszatértem az emberek közé; és most a felett elmélkedem, hogy miként valtozhatik át a pavagalamb columba livaiva? . . .

A „SZÉKELY-UDVARHELY" TÁRCZÁJA.

A civilizáczió.

— Francziából fordította: **Beregszászy Árpádné.** —

A „Székely-Udvarhely" czikelti tárczája.

Midőn a három árb czos „Szent mma" hajót vezényelvén, Szumátrabaja egy orangutángut kaptam ajándékba. Igen jó természetü állat volt; ha neha meregbe jött csak igy tettem: Pszt, s ha kiáltok: te, gezenguz, megfeledkeztel a theamról, mert rendesen ő szolgált fel, meg pedig hiven, soha egy kocsi sem lopott a czukorból: hi volt, rendkivül ügyes és ragaszkodása paratlan.

Tengeri utamat bevégezvén Marseilleben lakast béreltem, egy szobával, melyben, hol per szobaban jó barátommal az orangutángual. Azonban Marseilleben nem keltett nagy feltünést az en uti társam. Onkénteuül eszembe jutott az a pelánbaszéd, hogy: a hol sok a majom, nem tünik fel, egyszer idő, vagy keveselb.

De megtártam ám Párisban: ott ha kimentem majmommal az utczára, körülvettek, kisértek, tszgázlódtak, csak hogy jobban láthassak, ha egy omnibusba akartam vele beülni, kellemetlen hel zelbe hozott. A conductor azt kivánta, hogy egy egész jegyet vegyek eleget mondtam nak: — keren, hogen meg gyermek, csak hat éves: de mindhiába, — emberszámba vette. En tehat fizettem s beültünk: ekkor következett a haddel-hadd. A gyermekek elkezdtek sirni, a hölgyek idegbajba estek, a férfiak protestáltak Hiaban akartam velök megértetni, hogy az ő ezen barátom; nem tudtak sehogy egyeztetni a majombarátságot a civilizacióval.

Eleg az bozza, kikerülendő a fenn idezett jelenteket, otthon hagytam majomnat egy alkalommal; de nála nélkül roppantul unatkoztam, hiszen ő volt az en egyetlen önzetlen jó barátom; a civilizatio meg nem ölte volt ki belőle a ragaszkodas csirajat.

Gyors lepteklel siettem hazafele azon erős elhatározassal, hogy inkabb tavozom Párizsból, mintsem barátom hűségével vissza éljek, — lelkifurdalast éreztem, a mért majomnat otthon hagytam egyedul bezárva.

Töprengésemből egy ismerős nési hang rázott fel, felpillantvá, unokanővéremet látiam magam előtt, ki másodszor is monda csengő hangjan: Isten hozott Párisba! Éppen jókor jöttel, holnap jelmezbál lesz nálam, okvetlen elvárlak. Nem meletek, válaszoltam lehorgasztott fővel. — Miért? Mert nem vagyok egyedül. Hozd el vendegedet is, nagyon fogok örvendeni. Nagyon szép hölgyokoroszu lesz nálam, remélem vendeged nem kerüli a nő társaságot. — Nem, azt nem is szerem rolt kerülni, hagy az ő ferfi, a ki a nő társaságot kerüli rendesen nagyon alant szokott szorakozat keresni, neked pedig olyan barátod nem lehet. No de már tübbet nem fecsegek, szaz szonak is egy a vége jöttök! A vicsorodtaszra holnap este barátodtal megjöttök! A jelmez ne aggasszon, van nálam eleg a kis teremben valaszthattok Köszönöm, en nem szoktam soha jelmezt felvenni, barátomnak pedig van egy a mi Szumátrabol hozott jelmezünk. Nem bánom en akár honnan hozzák legalabb valami uj lesz, valami különös bizonyara! Pá, pá: intett kis kezével és tova tünt a palota sorok között. Mámap hűségesen megjelenünk a jelmezbálba.

Mily feltünest okozott az en majmom! Mindenki azon cseleben volt, mikor tudik nagat oly ügyesen maszkiroznl, mily nagy illendon mozdulata, mintha valósagos majom lenne.

En egy bolgy előtt magam meghajtva, tánczra kertem fel, ezi latva a majom szinten ugy tett.

Bámulva nézem mint szaladnak el mellettem hosszu karmai a nő karcsu derekahoz es valósággal kezdett rajtam erőt venni a dárvinizmus. Majd felállunk a négyesre. Egyszerre csak arra leszek figyelmessé, hogy az orangutáng teljes odaadassal csodal egy distingvalt kinczesü urat, ki roppant lelkesedésben rendezte a négyest. A distingvalt ur a negyes vegezetivel hozzam közeledett és beszédbe elegyedvén, csakugy proforma felemlitette, hogy ő milyen szorakozott, — például most is otthon feledte a tárczáját es most neki igaluag kell haza menni, nem lévén fogatja.

En készséggel felajánlottam a distingvalt kinczesü urnak a szükséges 10 francot, ő koesit fogad es az orrom elött elhajtat. Mi kétteesken — en es a majom, szépen haza ballagtunk. A distingvalt kinczesü urat! A majom soha többet nem láttam; de a 10 francomot sem. Ej de hisz vétnék a civilizatio ellen, ha ezért panaszkodnám?

Az emlékezetes jelmezbal után a majom álmodozó kezdett lenni, s délutánozása azzal végződött, hogy egy szép reggel megszökött.

Keservesen megsirattam, gyászoltam két évig: pedig megcsalt, hütlenül elhagyott, éppen akkor, midőn kezdtem hinni, hogy az emberek szivébol a szeretet és ragaszkodás helyét a dilutokka kiltözött. Irigység, öuzés és cinizmus: a civilizatio szörnyszülöttei!

Nem irom tovabb le elkeseredésem határt nem ismero kifakadasait. Gyaszévein letelteivel, visszatértem hajonon Szumátrába. Utunk nagyon kellemes volt. A tiszta égboltot a sok szerencsétlen vihar összeovadni látszott, ugy hogy ki„mint egy óriási szappan buborék; visszatükrözvén hajónkat a sirálytoltól meglepett fedélzettel. Villany gyorsasaggal haladtunk és igy egy napi időt nyertünk.

Ha szabad időm van, vadászni szoktam. Puskával vallamon a sirassége mely vedetem, ugy tisztaságot érve. — mit latnak szemeim?! Egy négyest tánczoló majom társasagot. A tánczolók között egy szép nagy majom ölik szemembe, ki oly taktikával vezette a négyest, hogy önkeletlenül odaszott kedtem, — szépnek lelt hattam én e mozdulatokat, nézem. . . nézem . . . semmi kétség, a distingvalt ur mozdulatjai, s igy az a majom nem lehet más, mint az unokanővérem egykori vendége. Közelebb lopok s megszólitom: Pszt! gazember, — ugy látszik megledekeztel a theamról?!

Nem csalódtam, csakugyan ő volt; hangom hallatara egy fához szaladt s kezében két kokuszdiónal hozzám jött és megkinalt.

Ej mit?! csak nem fogom türni, hogy egy majom civilizattlt legyen mint én — elfogadtam a két kokuszdiót, s szerencsét kivántam a majomnak, hogy a Szumátrai szüz erdőbe fis bevezette a civilizatiot.

Igy vallam meg utolsó barátomtól: ő ott maradt a Szumátrai rengetegben a vadallatok között, — én pedig visszatértem az emberek közé; és most a felett elmélkedem, hogy miként valtozhatik át a pavagalamb columba livaiva? . . .

Lapunk mai számához egy füllv melléklet van csatolva.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

város magyar vendégszeretetében részesülni s ismeri polgárságának hazafias és vallásos érzelmeit. O más-kozon jött ide, s miután imádkozik nem ünneiert, haneem a nepert mendonok — vallásfelekezeti különbség nélkül. A házas eretelet ő is érzi, vérében van, hisz ereiben, nagyanyja után, székely vér is forr. Küszöb a szivelyes, barátságos fogadtatást s Istennek áldását kéri a város polgárságára.

Szavait gyakori éljenzések kiséretek.

Harangszúgás, tüzoltók zenekarának hangjai, mozzárlövés mellett indult meg az impozáns menet a plébánia felé, hol a kántori lak és kath. leánynövelde közt szirtén díszkapu állott, közötte a fögymnasium, kath. elemi iskola és a kath. leánynövelde ifjusága fogadta és a papság élen Jung Caeke Lajos apát, ki gyönyörű beszéddel üdvözölte.

A templomban elvégezvén rendes imáját, azonnal megkezdte mindenütt pontosan betartott programmját, kivonult a temetőbe könyörgni a holtakert, majd Maria-lántartó tartott, hivenher pár percig szólt, telezett már megelozőleg s aztán leült gyóntatni, mely néha benyulik a késő éjszakába is.

Uti programmján egy kissé változtatott, a mennyiben az iskolák betűfore terezett megtiagotaszia el s mártott a délutáni órák helyett más reszt: Ünnep kath. leánynövelédben hallgat meg hasonló tartalmu programmot, Aztán Maria-litania lesz.

A községi jegyzők minősítése. Az ország különböző vidékeiben, közigazgatási kurzusok fogadtak felállítani, a melyeken a jelenlegi községi jegyzők közül bárki részt vehet, azok a községi és körjegyzők, kik az ilyen tanfolyamokon bizonyítványt nyernek, eléjelöltethetik a rendőrségi hivatalban a jegyzői szolgálatra. Ezzel szerint a jegyzőnek, ha tehetségei erre érdemesítik, lehet szolgálatja, fejegyző sőt. Azok, a kik most meg nincsenek közigazgatási szolgálatban, csak középiskolai eretettek, kik ugyanilyen vizsgát vetnek fel a tanfolyamra.

A nevmagyarosítás gyorsítása. Gulner Gyula belügyminiszter, alárendelt intézkedésebol junius elsejétol kezdve a nevmagyarosítási folyamodásokat a belügyminiszterium kiküszöbölve, a vidéki szolgálatban levő jegyzőkre bízza, a mi eredménye, hogy a nevmagyarosítási ügyek lassú kezelésen nélkül fogjak elintézni. Szükségesnek szerint, hogy a folyamodók már a beritékon jelezzék kérésüket, mert csak így érhető el, hogy a kérvény egyszerre az illető osztályhoz jusson.

Elvi jelentőségű határozatok. Lelkészi lakások hadadómentességo azon a napon szűnik meg, mikor azokat bérbe használatba vetetett. (Kgbir. 146—899. sz. h.) — Mezőrendőrs kihágást ugyekben a kárdij a karosult által a fojtatott az elemondott kár eztelmi magasabban meg nem allapitható. (F. m. M. 13,454—899. sz. h.) — Más alkalmazottnak az iparhatóságnál való be nem jelentése egy kihágást képez. (Keresk. M. 6352 - 899. sz. h.) — Szabadon kihágási ügyben a bizonyítékok hamisságát a szavahihetőnek alapján elhárít ügyekre is kiterjed. (B. ü. M. 3972—899. sz. h.) — A kir. adóhivatalok nyugtái csak akkor teljes érvényűek, ha azokat a kir. adóhivatal mindkét fölszálje (adótárnok és ellenőr) aláírja. (Kgbir. 3061—899. sz. h.) — Községi jegyzők önmivelődési egyesületeinek a beadványai fölszerelések. (Kgbir. 14514—898. sz. h.) — *A mézbor, méz-sör s egyébtalálmány a mézből készült italok nem esnek boritaladó alá.* Az osztrák-magyar ügyben 20, 10 és 5 kros ezüst változnz az 1901. évi február hó 1-ig a nyertek 50 százalékval beváltható a kir. adóhivataloknál. (P. ü M. 111,422—899. sz. h.) — Saját kertészettel biró kertész igazolvány nélkül akkor sem köteles váltani, ha virágokat kereskedés czéljából kiülni tart. (Keresk. M. 78,722—899. sz. h.) — A „Spitzer-fele arczkenőcs" forgalomba hozatala tilos. (B. ü. M. 1899. ält. rend.)

— Az egyszi tinkénteci kedvczmény elvetése iránti kérvenyét az csatolandó helypesi bizonyitvány s sorozó tisztviselő hivatalból és díjtalanul tartozik kiállitani. (Honv. M. 39631—899 sz. h.) — A hozomány, ha a férjnek atadatik is, tulajdonlag a házasság tartama alatt ma a férj illeti, annak kezeben és haszonélvezete azonban a férje s az ingó hozományt a házasság tartama alatt a nő visszakövetelni, illetőleg saját kezelése alá venni akkor sem jogosult, ha férjetől elváltan el. Ugazanál ez, hogy a hozomány a házasság megszűntével a nő, vagy ennek ehalálozásakor örökösei által csak oly minőségi- és mennyiségben követelhető vissza, mint az tényleg adatott, vagyis, hogy a szaporulat visszakövetelés tárgyát nem képezheti. A hozomány kamatai a férjet illetik, melyek a nő adósságainak törlesztésére nem fordithatók s a mennyiben a nő adósága fejében lefoglaltatnak, a férj tulajdonkanét a fogalálás alól felmentendők. (Curia (I. G. 605—899.) 1900. febr. 16.)

Irodalmi termékeink pártolásának hatása.
— máj. 23.

(?) Meddő tárgy, fogják mondani sokan, ha e czikkely czime szemükbe ötlik. Meddő tárgy, elcsépelt thema, megvitatásának hatása, eredménye nincsen. Sok jóakaratu ember unos-untalan tárgyalta már: okos jóhiszemű érvek elmerültek a nyomtatott betűk tengerében, elhangoztatok, mint ama pusztai szó, eltünek, a nélkül, hogy nyomot hagytak volna maguk után.

Kétségtelen, ez ellenvetésnek van alapja. A valóságok igazolni látszanak azok nézetét, a kik azt állitják, hogy agitáció nélkül nem lehet irodalomnak közönséget teremteni. Egy, tiz, vagy száz czikkely, legyen bármilyen okos, meggyőző, ragyogó érvelésű, fejtse ki bármily ellenálhatlan erővel azt a nagy igazságot, hogy pezsgő, élénk kulturélet csak oly országban képzelhető, melynek népessége érdeklődést mutat az irodalmi jelenségek iránt, még egy embert sem vitt reá a könyvvásárlásra. Ezt megczáfolni nem lehet.

Az irodalom iránti érdeklődésnek és az ezzel elválaszthatatlanul egybefüggő irodalompártolásnak egész más forrásai vannak. Sokkal mélyebbek ezek és egyenesen a népek belső lelki élethű szervezet, fejlődő tényezők hatása alatt állanak. Itt kell feltalálni okaikat.

Intenziv kulturélettel biró népeknél a könyvolvasás és ezzel kapcsolatban a könyvvásárlás a nappesség bizonyos kulturális fokon álló rétegéből felfelé nélküzhöetlen közszükség. Ilyenek a nagy nyugati országok népei mind: az angol, francia és német, melyek irodalma, szemben vitathatlan seleitesedésükkel ma a virágzás sohasem látott fokon áll. Itt az átlag müvelt ember könyv nélkül meg nem lehet. Egyrészt nem muszlaztaja el, hogy a tudományok rohamos fejlődése mellett szakismeretei folyást ne gyarapitsa szemben a szakirodalmak parallaxmossága, melyet p. o. Németországban feodáltunk. Másrészt a szépirodalom iránti érdeklődés oly mérvű, melyről nekünk fogalmunk sincs, a melyet csak irigyseggel bámulhatunk. A beletiriszkiia uj termékei iránt mindenki érdeklődik s ez érdeklődés nem platonikus, hanem megnyilatkozik azokban az eléttünk elérhetetlennek telsző sikerekben, a mely egy-egy nemesebb, nevezetesebb szerző érdekesebb könyvének, regény- vagy novellaköteleinek megjelenését követik. A franczia Charpentier-czég némely kiadványa egy-két hét alatt eri meg a századik kiadást, a mi százezerszám jelenti a példányokat.

Nálunk, legolvasotabb iróink: Herczeg, Mikszáth, Bródy — Jokairól, mint az egyetlen kivé czikel nem szólyan — hét nyolcz kiadásnál többet nem ernek, s ez is évek eredménye: a tizezres példányszám pedig már borribilis. Viszonyainkat e tekintetben még csak össze se mérhetjük a külföldiekkel.

Ma ennek oka tiszán szellemi szükségletünk csekélyebb volta lenne, ha elértük volna azt, a mi egyáltalában elérhető, akkor valóban feles tintapazarlás volna e tárgy fölött elmélkedni.

Meggyőződésünk azonban, hogy ez nem igy van. A magyar közönség könyvvásárló kedvét egész más, merőben külső okok bénitják meg. Elsősorban divat nálunk az irodalmat nem venni komolyan. A forum emberei, politikusok, jogászok nem tartják rendjük méltóságával összeegyeztethelőnek azt, hogy szépirodalommal foglalkozzanak. Asszonyok lelki mulatságnak fogják fel a vers- vagy regényolvasást. Továbbá a kik ez előtételen tul vannak, azoknál nem elég jelentékeny az érdeklődés az irati, ami magyar. Szégyennek vélnék, ha Bourget uj könyve felől nem lennének tájékozva és azt meg nem szereznék, de hidegen hagyja őket minden a mi magyar. Végül van egy harmadik csoport, a mely érdeklődik minden irati, olvas mindent, de nem annyira, hogy anyagi áldozatra is hajlandó volna. Ez a csoport — meg legszámosabb és legveszedelmesebb — a kölcsönkönyvtárhoz fordul.

Ennek kell gyökeresen megváltozni. Az intelligens középosztály szánja feleslegét kártyá helyett könyvre, érdeklődjék a külföldinél jobban a magyar irati. Hatsza a kölcsönkönyvtárakat a szegény néposztálynak, melynek azok szánva vannak — s akkor majd szebb jövő fog derüni a magyar litteraturára.

Alakitsunk Tojáskiviteli Szövetkezeteket!

(Tájékoz ás Udvarhelyvármegyei „Gazdasági Egylet" vezetőinek figyelmébe.)

Hazánk Delvidékén, Bács-, Bodrog- és Torontálmegyékben a tojáskivitelre szóroltak, illetőleg alakulásaik szóló hirek s a kolozsvári „Ellenzék" f. évi 111-ik számában, a Bartha Miklós főszerkesztő vezetőcikkében „Tojáskivitel" cz. alatt olvasható számszerű adatok és erélyes szavak adták a hallat nekem — egyszerű tanitónak — kezembe, hogy szóljak itt, e lap terén ez ügyben azokhoz, a kik arra hivatottak s azok közreműködésével egy nagyérdekű czél megvalósulhasson.

Midőn papiros vetem s szórakat, felkelésünk terjes jóhiszeműséggel, hogy vármegyénk „Gazdasági Egylete" igen tisztelete méltó, intéző tagjai előtt már ismertetes e mondatos és már olvasták is Bartha M. főszerkesztő czikkét, valóban kivalo fontossággal biró czikkelyét. Ezért nem ismétlem e lap szük keretében az „Ellenzék"-ből olvasható czikkely tartalmát, noha 30 millió korona értékű tojáskivitelének 70 millió koronára való emelhetesérol van szó. Hanem először is e három kérdes felvetésére veszek bátorságot:

1-szór. Miérthogy nem inditott már eddig a kezdetudk-kezdetén valaki valami mozgalmat e vármegyében? hadd alakuthatnának itt is a Székelyföldön, mielőbb „Tojáskiviteli Szövetkezet"!

2-szor. Semmi szükség, semmi premény, vagy bizalom nincs-e itt nálunk arra, hogy e szövetkezetek megalakulhassanak? mint amár a Délvidéken megalakultak 38 tojásgyűjtő alósnás es szovetkezet.

3-szor. Vagy talán kellett volna vesztette-e székely gazdaközönséglnk minden ilyes czélu mozgalomtól? miután a közelmult évben meginditott s csendesen elhalgatott tojáskiviteli szövetkezet czimtő mozgalom — tudomásom szerint — itt, siker nélkül felbeszakadt.

Az első kérdésemre, premeuysegel hiszem, hogy mielőbb megfelel a megyei Gazds. Egyletnek arra hivatott tisztviselője egy kibocsátandó felhivassal. Ezt annyiryval is inkább kell hinnem, mert a földmivelésügyi miniszter az Magyarországon, tanusak roszszenvez az ily czélu mozgalommal, de a szükséges anyagi erőt, segélyt is nagy készséggel nyujtja oda, a hová kell és kezelmezik. Ennyit röviden most az első kérdésemre.

De a más két kérdésre, a I. Szerk. ur becses engedelmével, rovesczebben magam felelek.

Van, — igenis égető szükséget találom annak, hogy itt a Székelyföldon minél elebb megalakulhassanak a „Tojáskiviteli Szövetkezetek", mert czég jó tyukólnyava van a földnek is. Ez az első ok és feltétel. De ennél mélyebb nemes okot látok en.

Látom, tapasztalom minden nap, hogy mily csekély áron, s mért? — 10 közül 8 esetben pálinkáért — adja cserébe a szegény székely gazdaszony tyukfiókáit. Biztos tojáskozásgom van, hogy a kiszúletti korcsmárosnak, a pálinkás, it, a falubirájának megszerkött tojásseren 45—50 százalék, sőt 60—70 százalék tiszta haszna van. Evvel szemben, hogy mi a tiszta haszna a szegény székelynek, könnyen utánszámitható; de hogy mostoha az erkölcsi kára a tojásos pálinkacserén? a jó Istenen kivül — talán mi nepünkön is lehetnenk a leplezetlen igazság megmondtaiol, kinlódván a gyenge és satnya gyermekseregel.

Hogy pedig a közelmult évben nem vezetett óhajtott sikerre itt, vármegyénkben a „Tojászövetkezetek" erdekszerű megalakulása — s hogy e kudvemenyt nem elég ok arra, hogy már jó előre kedvünket szegje a tojásszövetkezetek iránt is — hadd szóljak erről is.

Vármegyénk lakói — eltekintve a két város legközelebb szomszédos lakosoktól — emberemlekezet óta eletszerint szemlélik fedezetlen, ruházatot, adót, sőt, nem a tejszamoldi, — elhagyom a jutbeczéket, — hanem a tejen felnevelt s a hegyi legelőkön tartott állatjainak eladási árából fedezik. Oda, megszokott eletmód ez, ennek igen sok idom es rovid utonmodon való megváltoztatása, istálloszai szerszámcsere való átmenete sokkal nehezebb a talán veszélyesebb is, mint azt mi, itt az iroasztal mellett elképzelni tudjuk. A tojszövetkezet czimű vazolva egy székely urambátyám előtt, az öreg igy es czakl: Gyerek! Ugyan mi lesz ebből dolog es borjut, pénzt erőt is nevelni — két kéz egy rokárol lehuzni, — ugy-e — nem lehet!" Ez eleg magyarul van mondva.

Ámde, most szólva az en szegény bátyámuram előtt a tojáskivitelnek, hogy ez szükséges-e? az öreg? „Jól mondja öcsem! — lassa ezt a dolgot elobb is feltalálhattak volna! Miért nem kezdettek a „szövetkezést" evvel a könyebb, tisztabb vásárral!?"

Azért tegye csak papirosra, — kért az en öregem — mi jövedelmezhet az 0 30 drb tyukja szövetkezés nélkül. Ugyanannyi a tojás? — Igen! — mondom — kerekszámban annyi korona, a hany a tyukja. — Jól! az ugyan nem sok, de megis olyan rengeteg összeg, hogy évenként annyi állami adót — szegeny ember vagyok, — nem fizetek! S igen nagy alkás lenne, ha az adómert evenként egy-egy borjut vagy kolteme el adnom! Lennének a tyukok az adófizetők! Ezért bizony felés le lenne, ha az a „tojáshelya való kerekedés, azaz: „tojáskiviteli szövetkezés" mentő eléb letesülhetne! Ugy-e kisbirói szolgálja ne be S—ő, sőt 10-evel is poczskolna tojásai 20 fillerert!"

Nohát, hogy a mint letesülhetnének „Tojáskiviteli Szövetkezetek?" Bizony ebben az ügyben is, mint minden egyébben, első sorban a telkeszekhez, tanitókoz kell szólamnak. Papok es tanitók egy öntudatnak, mint a nepnek jól felkarolt anyagi elomenetelet mozditják elő, ha a nép előtt e mozgalmat pártolják, ismertetik es jó példájokkal előjárva, ily szövetkezeteknek tagjaivá lesznek De a papok es tanitók eloit is eleve kell allania valaknek es valaknek. Kik lehetnének mások azok, ha nemgy a Gazdasagi Egyletnek igen tiszteletreméltó vezetői. Aljanak e mozgalom elére az arra hivatott vezetők.

Gazdasági Egylet Tisztelt vezetői! Önökön a szólás és a tettek sora! Fogjanak e vármegye papjaival, tanitóival kezet. Alakitsunk Tojáskiviteli Szövetkezeteket!!

Hom.-Almás, 1900. május hó 21-én.

Kriza Sándor,
áll. isk. igazgató-tanitó.

JUTALOMKÖNYVEK
a küszöbön levő vizsgákra legnagyobb választékban a „SZÉKELY-UDVARHELY"-kiadóhivatalánál kaphatók

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Ehrenreich Sarolta, Ferenczi Erzsi, Ilus és Mariska, Ferenczy Irenke és Margitka, Ferenczy Rózsika, Zsuzsika, Lenke, Flepsz Ida, Gálfi Annuska, Gyarmathy Mariska, Gyöke Rózsika, Hein Esztike, Jánossy Ilonka, Kis Erzsi, Kovács Mariska, Kőszeg Erzsike, László, Mariska, Molnár Margitka, Pál Juliska, Erzsi Gizella és Annuska, Racz Rózsika, Sándha Agotha, Solymossy Ágnes és Panna, Szabó Ilonka, Szőllősi Irén, Tolvaj Margit, Zakarias Margit, Vargha Ida stb. stb. Asszonyok Barthá Karolyné, Biró Aroné, Demeter Denesné, Ferenczy Gyuláné, Ferenczy Lukácsné, Ferenczy Lajosné, Gönczy Lajosné, Hein Pálné, Jánossy Gyuláné, Kovács Dánielné, László Domokosné, Molnár Károlyné, Pál Sándorné, özv. Szabó Károlyné, Szőllősi Sámuelné, Soós Józsefné, Solymossy Lajosné, özv. Tolvaj Zsigmondné, özv. Zakarias Józsefné, stb. Az első negyvet nyolczvan pár táncczolva. A kitünő hangulat egész végig megvolt s az egész mulatság fényesen bebizonyította, hogy a rendező bizottság nem hasztalan fáradozott s helyesen választotta a Galter-kertet, mert a szőlő aggal dusan feldiszített terem és környéke magán viselte az igazi majalis jellegét. Egyetlen fogyatkozás a szakrasz hiánya volt, de nem a rendező bizottságon múlt, mert ez kötelességét megtette, de mert városunk területén jelenleg czukrasz nincsen s mivel a rendező bizottság csak az utolsó pillanatban czélszerű annak megszerzése, ahhoz vállalta nem jelenik meg, további intezkedést már nem tehetett. Feuillíz.: Ravasz Laczó VIII. o. 1 kor. Kovács Lajos VIII. o. 80 fillér, Solymossy Lajosné 3 kor. Felegyházi Antal tanár 4 kor., Gálfy Zsigmond 3 kor., Biró István 4 kor., Solymossi Lajos 2 kor., Gönczi Lajos ig. tanár 4 kor., Fejes Áron, Szabó Árpád, Ravasz Árpád, Solymossi Endre tanárok 2—2 kor., N. N. 10 kor., Szőllősi Sámu 5 kor. Kőszeg Erzsike 1 kor., Haberstumpf 6 kor., Bedő Sándor 8 kor., Valentsik Ferencz 4 kor., Pálfi Jenő 1 kor., Kállay Ferenc 1 kor., Pál Károly 1 kor., Nagy Kálmán 2 kor., N. N. 4 kor., Lajos János 1 kor., Papp Zakor Endre 1 kor., Hosszú János 2 kor., Farczádi K. Károly 1 kor., Jánó Béla 2 kor., Szilveszter Dénes 4 kor. A szives partfogaszert ez úton is köszönetet mond a rendező bizottság.

— **Csőb Birbo Marton** a szegényházban meghalt — hova nehez betegsége miatt orvosi mütet végett szállitottak, f. hó 18-án, 80 éves korában elhalt. Temetése Csőb községben a község os videk közönségének nagy részvétet mellett f. hó 20-án ment végbe. Az ujszülött mint megyei törvényhatósági bizottsági tag és mint előljáró 54 évig volt a község élén s mint ilyen számtalan elismerés és dicseretben részesült. 1896. évben tüntetve a vármegye törvényhatósága „hiszségalatiaert" elismerő okmánnyal. 1897 november hó pedig O Felsége a koronás erdemkeresztel.

— **Emleket az agyaglavi réten.** Az agyaglavi réten felallitandó székely emlek-oszlop javára, adakoztak a székelykeresztúri állami tanitóképzőintezet tanárai 17 kor. sz. gyüjtöven 7 kor. 80 fill., ugyanonnan diákok IV-ik osztályu tanuói 1748. sz. gyüjtö iven 4 korona 20 fillér, a III-ik osztl. gyüjtöiven 7 korona 93 fillér, a II-ik osztl. gyüjtöiven 5 korona 20 fillér, az I. oszt. gyüjtöiven 6 korona 40 fillér, összesen 31 korona 73 fillér, beküldve igazgató-tanár Borbely Sándor által. Ezt hozzáadva a már begyült 2719 korona 54 fillérhez, ez alap összege 2751 korona 7 fillér. Fogadják a nemes szivü adakozók hazafias adományukert a végrehajtó-bizottság hálás köszönetét. Székely-Udvarhelyt, 1900. majus hó 25-én. Ferenczi János, v. biz. pénztárnok.

— **Kölló Miklós beteg.** A legnagyobb részvétet közöljük, hogy Kölló Miklós, a jeles székely szobrász, a ki sok tudassal és nagy ausyagi aldozattal alkotta meg a segesvari székely szobrot, a felmerülő szükségszerü adatokat valamint a marosvásárhelyi Kossuth szobrot, már huzamos idő óta beteg A fiatal müvészt betegsége teljesen megakadályozza abban, hogy gondolatait, ideait formába önthesse, hogy kedve szerint szolgálatára lehessen a szépmüvészeteknek és a hazafias eszméknek. Kölló, ha állapota nem javul, egy időre mütermét is beszüntetí. Ohajtjuk, s e tekintetben velünk érez az egész erdélyi részek közönsége, hogy jeles szobrászunk egészségét mie'ább vissza nyerje.

— **Kir. segédtanfelügyelói** és tanfelügyelöségi tolnoki állásokra hirdet pályázatot az 1900. évi kötlségvetésben nyert hitel alapján a kultusz és közoktatásügyi m. kir. minister. Az 1600 korona, illetve 1000 korona fizetessel és szabályszerű lakáspénzzel díjazott segédtanfelügyelói és tollnoki állásokra legkevesebb elemi iskolai tanitói oklevel minősitéssel birók ez iranti szabályszerüen felszerelt folyamodványaikat az illetékes tanfelügyelőhöz f. évi junius hó 20-ig adhatják be.

— **135 aláirással** Homoród-Almás község lakossága kervényt intezett vármegyéhez, hogy a kösségben a közegészségi eljárás czélszerüen és szüntesse meg.

— **Halalozás.** Részvétet vettük a következő gyászjelentést: Alulirottak fájdalommal telt szivvel tudatjuk, hogy a szeretett hitves, anya, testvér és rokon Ajy Ida Jánossné szülött Thomas Mari folyó hó 21-dikén reggel 3 órakor életének 23-dik és boldog házasságának 4-ik evében hosszas szenvedés után, a halálokik szentségének ajtatos felvetelével jobbletre szenderült. Eletében családjának boldogságát adott, annak nagyobb a szenvedés, mit halálava ovének okozott. Oveit fentartja a remény, a hizalom, hogy ezen veszteséget ha nem is egészben, de részben pótolhatni fogja az Istenben való hit. Hült tetemei folyó hó 23 án delutan 4 órakor fognak az anyaföldnek visszadatni; kérlem pedig az engesztelő szentmiseáldozat folyó évi majus hó 24-én reggel 8 órakor fog az oláhfalvi anyaszentegyházban az egek urának bemutatnia. Nyugjék békében az oláhfalvi, 1900. majus hó 21-én. Özv. Puskás Mihályné anyja. Puskás Marton, Puskás Terez, ferj. Ajvász Odönne testvére, Ajvász János ferje. Ajvász Olga gyermeke.

— **Mi az oka,** hogy a városi tanács a megköltöt és — tudomásunk szerint — jóváhagyott villamvilágitási szerzódést nem hajtja végre? Tekintetbe véve a jelenlegi vilagitást s az arra fordiott 3200 korona evi költséget, nevetségesnek tünik fel, hogy 800 korona különbséget mellözzünk a mostani 124 pislogó lángocskáért 150 — összehasonlinathatlanul különb — villamos fényt.

— **Székely kivándorlás csökkenése vármegyénkben** Jóleso örömmel konstatáljuk, hogy a székely kivándorlás, illetve az utlevelek kiadása vármegyénkben nagymértékben csökkent. A folyó évi április 12-ig összesen 234 utlevelet adott ki alispáni hivatalunk, mig a mult ev hasonló időszakáig 496-ot. Tehát 262 utlevellel kevesebb volt ez évben, mint a multjan.

— **A helybeli áll ipari szakiskola ifjusága** f. hó 24-én szepen nikerüll kirándulást rendezett a „Csicsar" erdőrészben. Társadalmunk előkelőségei közül számosan vettek részt a szakiskolai ifjuság ezen majusi ünnepelyén. Az ifjuság szabtacs, kedves énekében, társasjátékaiban volt mit gyönyörködni. Igazán kellemes egy nap volt, a melynek emlekje sokáig elni fog azok lelkében, a kik ott megjentek.

— **A rugonfalvi ev. ref. egyháközség** a templomalap javára 1900. évi junius hó 4-en az ev. ref. iskola telken hosszas tánczvigalmat rendez, melyre a t. közönséget tisztelettel meghivja a rendezőség. Belépő díj szémélyenként 50 fillér, családjegy 1 korona 20 fillér. Felülfizetésekét az egyház köszönettel fogad és azokat hirjapilag fogja nyugtázni. Kezdete d. u. 4 órakor.

— **Hadapród iskola Segesvárt.** Segesvár rendezett tánccsu varos képviselőtestülete a felallitandó hadapród iskola ügyében egyhangu határozattal kimondotta, hogy hajlandó a szükséges épületeket létesiteni, illetőleg az épitési költségek erejéig a katonai kincstárnak egy kölcsönt rendelkezésére bocsátani; mindezt esetben azon feltétel alatt, ha a kincstár az épitési költségek, illetőleg a kölcsön utan kamattérités czimén olyan összeget fizet a városnak, a mennyit a város a felveendő kölcsön utan fizetni tartozik. Az épitési telket a város szerzi be és a kincstárnak ingyen engedi az azon megszoritassal, hogy ha a vetelar 60 ezer koronánál magasabb lenne, az ezen összeget meghaladó vetelár az épitési költségekhez hozzászámitandó. Az épitési költségek egy millió koronába vannak megállapitva.

— **A magyar katholikus egyház** 900 éves fennállásának emlekere Székely-Udvarhelyt felallitandó emlekmű alapja javára adakoztak: Hargita Nándor igazgató 1. sz. gyüjtöiven Kö es agyaglari szakiskola tanestülete 7 K. 80 f., Fórcsálskola tanári kara Sz.-Udvarhely III K., Gönczi Lajos 3 K., Weinberger Panna 2 K., Illyes István 1 K., Felegyházi Antal 1 K., Bíljar Balázs 1 K., Vargha Ida 1 K., Gy. M. 20 f., összesen 27 K. Fogadják a nemes szivü adakozók a szobor gyüjtő-bizottsága hálás köszönetét. Embry Árpád, jegyző. Paschek Viktor, pénztárnok.

— **Nyilvános czélszavak.** Folyó évi majus hó 20-án Farczádban az egyház javára táncmulatság volt Lőrinczi József helybeli ref. pap, Vajda Ferencz k. jegyzö, uri Sándor Albert, id. Lőrincz Sándor, ifj. Lőrincz Sándor, ifj. Incze István, cz Sándor Péter, ál. Sándor József, Incze Gergely k. biró és László György presbyterek felügyelete mellett. A mulatság ugy erkölcsileg, mint anyagilag sikerültnek mondhato. Az eredmény volt 55 korona és 90 fillér, kiadás 13 korona 20 fillér, a megjelenő pénz 42 korona és 90 fillér.

— **Mulatságos kérvény** szóvegét ujitja fel a „Törvényszéki es Rendőri ujság." Minden betüje mosolyog ennek a kérelemnek, melyet egész terjedelmében itt közlünk:

Tekéns es. kir. járásbirósági miniszterium ur!!

Azon alázattal megfoptott bira vala nérvest, hogy ő kegyes az Gábor fiam befogodott, az szép tökülöczbe, hi pedig ő nem ezt kelodett. Mert a kesées ércznák, a midőn a fen tisztelt lünak az elhozása történt volna, az Gábor fiam az annyok jóvábgyása mellett az padláson aludott, már pedig tekéns es. kir. járásbirósági miniszterium ur, hogy lehetetlenség, hogy valaki az padláson loval lephassék, kire lesten az tanubizonságom. Igaz ugyan, hogy az Gábor fiam a mult öszön egy kis juheselelodetben tallódott es egy kis sprómarha sorja is volt, de hogy a lótúzz semmi köze, ő emberi erza szamond, kit az papon hazamond meg is vesik, mivelhogy az felesége szemei tallódott, a kire ő bölcsen emlékszik. — Azon alázatos kérésel járúlok a tekéns kir. járásbirósági miniszterium urhoz, hogy a ő alázt idecsatolt Gábor fiamat a lünak gyanujából annál is inkább felmentani méltóztassék, mert nincja Isten elen való vétke, hogy valaki az Gábor fiamnak az erdőben tökülöczke nyugodjon és a kivánatos tragyahordástól elmaradjon.

Halarra járó es ölt?

tiszteletem a pata nagyságát, az ám az ember uram.

Mátay Ferenczné az Gábor

fiam törvényes és hiteles ura apja.

Kulcsár.

A tekéns es. kir. járásbirósági miniszterium urhoz, tiszteletes apellátum Mátay Ferenczné fuvaros embernek az ő pengő kökönyünak az erdőkben serba jutott törvényes es hiteles Gábor fiára nézvest

Kövesden.

K. m. f. tessen benn szemlélődni.

— **A miskárólás haszna.** Tarcsafalvi Pálffi Dénes földbirtokostól, az Udvarhelyvármegyei gazdasági egylet elnökétől igen fontos és a gazdaközönséget felettébb hasznos felvilagositó sorokat vettünk a sertések miskárólásának czélszerüségéről. Pálffi elnök következőleg ir: „A gazdaközönség figyelmébe ajánlom azon egyszerű, melyet egyletünk Licht Gyula városi állatorvossal a kocczák miskárólása (herélése) czéljából kötött s mely hivatalos közkönyünk: a „Székely-Udvarhely"-ben annak idejen ismertetve volt. A miskárólásnak igen sokféle haszna van. A miskárolt süldő malacz jobban fejlődik, nagyobb, szebb, kövérebb, mint a ki nem herélteik. Mult nyáron Licht állatorvos gazdaságomban többeket miskárolt s egyelen egy sem pusztult el, mind megéltek, só ő szehasonlinathatlanul különbek lettek, mint a melyeket anyakoczáknak meghagyham, pedig fajra a legjavát választottam ki. Ha eladjuk, akkor is sokkal többet fizetnek az ilyen miskárolt koczákért, mint a sokkal későbbre fejlődő ártanyokért, mert a miskárolt hizekonyabb. Bármily vén koczán sikeresen végre lehet hajtani a müvelet. Tarcsafalva, 1900. ápr. hó Pálffi Dénes.

KÖZEGÉSZSÉG.

Védekezés a pestis ellen.

A belügyminisztérium vezetésével megbizott miniszterelnök a pestis behurczolásának magakadályozása tárgyában a következő körrendeletet intézte valamennyi törvényhatósághoz:

A kereskedelmi miniszter folyó évi május hó 7-én 33551—900 IV. sz. a. kelt rendeletével a pénzügyi és földmivelésügyi miniszterekkel, ugy velem, valamint az osztrák cs. kir. kormánynyal egyetértőleg, tekintettel a Port-Saidban előfordult pestis-esetekre, nevezett kereskednek oznan való behurczolását megakadályozás czéljaból, az Egyptomból származó kövekező árukat és tárgyaknak behozatalát és átvitelét tiltotta meg:

1. Használt fehérnemű, czska és viselt ruhanemű (személyes használatra szolgáló holmik), használt ágynemű.

A mennyiben ezen tárgyak utipodgyászként, vagy lakhelyváltoztatás következtében, mint költözködési tárgyak szállittatnak, azok a határ-átlépésnél az egészségrendőri vizsgálatra és eljárásra nézve ennek illő kőlön határozatok alá esnek.

2. Ronyok, ide értve a hidraulikus erővel összesajtolt azon rongykat is, a melyek mint kereskedelmi czikkek vagy szomagóban szállittatnak.

3. Használt zsákok, szónyegek és már használtban volt himzések.

4. Friss vagy levegőn nem tökletesen szárított valamint meszezetlen, vagy gipszszel, arzénnal vagy egyébként nem kezelt nyers bőrök.

5. Friss (nyers) állati nyerstermények, mint csontok, körmök, paták, hólyagok, friss, nem szárított vagy nem szozt belek, a mennyiben az emlitett tárgyak állati halladékok, tovabbá szór és sörte.

6. Haj.

A felsorolt áruk, vagy tárgyak átvitele az esetre, ha azoknak a szomszédos külföldi átviteli, illetve beviteli területre való beviteli engedélyezése igazoltatott, csak ugy engedhető meg, ha azok irzár mellett oly módon vannak csomagolva, hogy utközben azoknak minemű kezelése lehetetlen.

Ezen rendelet azon napon lep hatályba, a melyen az az illető vám-, illetve révhivatalok tudomására jut.

Midőn erről a törvényhatóságot tudomás- és mihezhatartás végett értesitem, egyben felhivom, hogy az Egyptomból sajat területére netán érkező utasokat tartsa két napig orvosi megfigyelés alatt, megjelezvén, hogy ezen megfigyelés czélja az illető utasoknak hatósági orvosi allat napontari való megvizsgálásaból állhat a azok szabad közlekedésének korlátozására csakis azon esetben terjedhet ki, ha az illetőnél a hatósági orvosi vizsgálat pestis-gyanus tüneteket fedezne fel, mely esetben az egyenes elkülönítése a leggondosabban azonnal keresztülvendő s annak bejelentése az e helyről kiadott 112.391/99 számu rendelet értelmében azonnal foganatositandó lenne.

Budapesten, 1900. évi majus hó 12-én.

A miniszter helyett:

Széll Ignácz s. k. államtitkár.

HIVATALOS RÉSZ.

M. kir. államépitészeti hivatal Székely-Udvarhelyen, 301. szám. a. m. 900. Hirdetmény. Udvarhelymegye közigazgatási bizottsága 1900. évi majus hó 9-én kelt 7099. számu rendeletével a keresztur-eledi torhyak közut 11—12 km. szakaszán levő 31. számu hid ujjépitését 2385 kor. 20 fillér összegi erejéig engedélyezte. A fentemlitett munkálatokat az illetékes hatóságtól czéljából az 1900. évi junius hó 18-ik napjának d. e. 10 órájára az udvarhelymegyei m. kir. államépitészeti hivatal helyiségében a megye közig. bizottsága nevében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás kirendeltetik. A versenytárgyalási feltételnek hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvallalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számitandó s a részletes feltételekben előirt 5 százaléknyi lánatpénzzel ellátott zárt ajánlatokat legkésőbb napi d. u. 10 oraiag a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni. Ajánlatok a költségvetéshez, visszonyitott számok ércnegdes vagy áremelés mellett tehetők. A szóban forgó munkalatra vonatkozó mázsai müvelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államepitészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkint megtekinthetők. Székely-Udvarhelyen, 1900. majus hó 21-en. A hivatal főnöke: Diószeggy Samu, kir. főmérnök.

Másolat. 9415—900. szám. A tekintetes alispáni hivatalnak Székely-Udvarhely. Ismeretlen helyen született, egyidejüleg Ungvárott tartózkodott Moses vallásu, kiválbeli 50 éves napszámos Reider József nevű egyennek illetős. nemen levén megállapitható, tisztelettel felkérjük, miszerint nevezettet hatósága területén nyomoztatni, fel-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Melléklet a „Székely-Udvarhely" 1900. évi 21. számához.

Utasítás

a hazai iparnak állami kedvezmények-ben és rosztesítéssel szóló 1899 évi XLIX. t.-cz. végrehajtása tárgyában.

(3. Folytatás.)

5. §. 1. Azon gyárak és ipartelepek tulajdonosai, kik az egész vállalatra nézve részesülnek állami kedvezményekben, kötelesek a három évi adókvitelei alapszák első évében (január hó 31-ig) egy-egyiknek bemutatni, hogy a vállalatiakban előállított gyártmányok, illetőleg iparczikkek mindegyikére kiterjednek-e az engedélyezett állami kedvezmények és másfelől igazolni, hogy raktárakban mas vállalatok gyártmányai nem lelhetők.

2. Azon gyárak és ipartelepek tulajdonosai pedig, kik nem az egész vállalatra, hanem annak csak bizonyos részeire nézve részesülnek állami kedvezményekben, kötelesek a fent kimutatandókon felül bizonyítani és hiteles könyvkivonatokkal igazoltan kimutatni, hogy a vállalatok által az adóévet megelőző 3 évben eléri feletti eredményből mennyi esik a kedvezményezett és mennyi a nem kedvezményezett iparágakra, illetve a közös raktárban tartott iparczikkekre.

3. Az állami kedvezményekben részesített, nyilvános számadásra kötelezett vállalatok meg abban az esetben is, ha a vállalat mindegyik tevékenységi ágazatára nézve, illetőleg az egyes termékek czímen és netán felvett elsőbbségi, vagy jelzalog-kölcsönök czímen az elmult évben kiizzettek.

Az 1. pont alatt említett bejelentések helyességet szükség esetén a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) megkeresésére az illetékes kerületi kir. iparfelügyelő erősíti meg.

A 2. pont alatti bevallások helyességet a törvény 1. §-ának 3. pontja szerinti jelzőn felül bonyszati vállalatok valamint a törvény 1. §-ának 2. j) pontjában említett kutató és termelő vállalatokat illetőleg szükség esetén ugyancsak a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) megkeresésére az illetékes m. kir. bányakapitányság bírálja el.

6. §. Azon gyárak és iparcikkek, melyek a vállalat czímján bizonyos részének támogatására részesülnek állami kedvezményekben, tartozznak magukat úgy a kedvezményben, mint a kedvezményben nem részesített iparágakra vonatkozó külön-külön könyvvezetes kötelezettségének és módozatainak alávetni.

Ezen vállalatok tulajdonosai kötelesek azon áczmagukra, mely az állami kedvezmények részesülnek, főkönyvviekben külön számlát nyitni és merlegeikben (a nyereség- és veszteségi számlán) az üzleti ev végeredménnyel külön tételek alatt feltüntetni.

Ha azonban a kedvezményezett gyár vagy ipartelepnek üzemé, a kedvezmények tartama alatt, oly iparczikkek előállítasra terjesztetik ki, melyek a törvény alapján kedvezményekben nem részesítetnek, az ezen iparczikkek alatt eredő adókivetés a nyereményt, a jelen §. szerinti külön könyvelés és adóvallomás tárgyát képezi meg abban az esetben is, ha az illető gyár vagy iparteleptől a törvény 5. §-ában foglalt felhatalmazás alapján kérjen, az ezzel egésen szorosan arányosan leszállított időtartamra kedvezményeztetett.

A kedvezményeknek nem részesítettő, később bevezetett ilyen üzemek megkezdésének napja, a gyár vagy iparcikk helyszere, valamint a kezdő igazgatóságnak azok ellen nézve illetékes m. kir. pénzügyigazgatóságnál (adófelügyelő) és kerületi kir. iparfelügyelőnél azonnal bejelentendő.

E bejelentés elmulasztása, a már engedélyezett állami kedvezmények elvesztésére vonja maga után.

Az állami kedvezményekben részesített azon iparteleptek, melyek szőcöt-, szárított-, fűstölltus, kolbasz és kolbaszlevek készítenek, a külön könyvvezetésen kívül kötelesek meg a kedvezmények kezdő napja feszesíthető kivitt czikkek mennyiségét az illető közlekedési vállalat feladási vevényeinek vagy fuvarleveleivel igazolni. (Folyt. köv.)

TANÜGY.

Felvétel a nagyszebeni tanítónő-képző intézetbe. A nagyszebeni Szt.-Ferencz-rendi nővérek nyilvánosnagyi jogalt szálló tanítónőképző-intézetébe az 1900/901. tanévre felvételeri folyamodhatnak 14 életévüket betöltött olyan tanulók, kik a polgári vagy felsőbb leányiskola IV. osztályt, vagy a felső népiskola II. osztályat sikeresi végezték, vagy a folyó tanévben végzik. A szóbeszéd folyó évi junius hó 15-ig a képezde igazgatóságához nyujtandók be a következő mellékletekkel felszereve: 1. A folyamodó keresztlevele. 2. Orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamodó növendéki teljesen egészséges, ugy szintén szervezetéi bir s hogy különösen látási, hallási és beszélő organuma hibátlan. 3 Iskolai bizonyítvány a fenn jelzett osztályok egyikéről. Olyanokná, kik a folyó tanévben végzik ezen osztályt, a megelőző osztály bizonyítványa s az ideiglenes szóbeli értesítő szolgálhatnak. Az ilyenek kötelesek a felvételi vizsgálatnál megelőzőleg a már akkor megszerezhető iskolai bizonyítványt a képzőintézet igazgatójának bemutatni. A felvételi vizsgálatra jelentkezők hivatalos levélben meghívott leánynak, a mely ben a felvételi vizsgálat napja is jelezve lesz. A felvételi vizsgálat két részből áll: írásbeli és szóbeliből. Az írásbeli vizsgálat tárgyai: magyarnyelvi fogalmazvány ez 2—3 egyszerű számtani példa kidolgozása. A szóbeli vizsgálat tárgyai: magyarnyelvtan, számtan, földrajz és történelem. Köre a vizsgálatnak a polgári iskolában tanított anyaga e tárgyaknak. A szóbeli vizsgálat után a vizsgálóbizottság kihirdeti a felvétel eredményét. A kérelemben kitcendő, hogy benlakó vagy bejáró akar-lenni a növendek. Benlakási havi díj (18 frt 2) 3 havonta, bejárók a szabályzat szerint havonta szintén 3 havonta vetetnek fel. Prospektust a benlakástul kívánatra az intézeti főnökhöz kószegzed kéri. A III. osztályba felvetetnek 16, életévüket betöltött olyan tanulók, kik a felsőbb leányiskola VI. osztályát végezték; továbbá olyan évonöjéltek, kik a jelen tanev végén az évonökepesitő okleveet megszerezték, de életkoruk 18. évét tul nem haladtak Az évonök az 4. és II. évfolyam tantárgy különbözetéit a felsőbb leányiskolán tanulták a vizsgálat czélja szerint, mindenek 26.152—1898. sz. rendeletében megjelölt anyagból s csak ennek sikeres kiállása alán vétetnek fel. A folyamodóvány benyujtásunk megadta és határidőre ezen jelentkezőnek is ugyanis, mint az iskolán kívülieknek szóló hirdetésben 1900. majus 3-án Dr Billinszky Lajos, kegyo-intezeti igazgató.

IRODALOM.

A tenger királynője. Nem valami modern angol mesére van szó, a hol egy ifjú vizsdondozónak vége vizalatti mulatványokat, hanem a tenger igazi királynőjéről, akinek hitnek, a kinek áldozak az emberek, a ki Nereus leánya s Poseidon fősesége volt, kinek szentelt ügetelteni fehér márvány szobrai nagyczak és szobrok alatt s déli nap aranyhibor sugara s a delczaki fold szivárványszínyű pilei. A ki született tengerfeneken s játszadozott ingo-lengő vizmóvesek zöld levelein es feher virágain s a ki mindig ugy is megszerezett Poseidon, a ki szenvtaurok hátán járja a tengerek birodalmat, s a merre szörnyeg ellátszik, lágyabban mormol a tenger es hullámok sohajtoz a szel. Előtte, körüte aranyos szárnyu gyermekek pogány szimbolikák szobrai, szárnyaik lépegyenek szegélyet. Ódy nekel, Amphitrite! A tenger lélemnöjét számlalanszor vette vesőjére, cesetere a müveszet. Legszebb abrázolásnak egyike egy pompeii lufestmény, melynek egyes pontjai mardt nap. Kőmüvel hajó emelkedik a mondhatatlan szépségu emberi kéz, s megkimelte meg a lává is. Most gyönyörü szines reprodukczióban jelent meg a Nagy Képes Világtörténet 68. füzetében, müveszi mellékleté. A ki fő kötete- nagy munka szerkesztő-bizottsága Henrik, egyetemi tanár, a IV. kötet szerzője dr. Borovszky Samu, Egy-egy kötet ára díszes felbörkötésben 16 korona; füzetenként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Revai Testvérek, Irod. Int. Rt. Budapest, VIII. Üllő-út 18.) s minden lapzat könyvkereskedés utján.

KÜLÖNFÉLEK.

— **József főherczeg ő fensége a székely anyavárban.** Mint illetékes helyről értesültünk, rendkivili szerencsére van szerencsénk a székely anyavárosunk a szép napok ban. Folyó évi junius hó 9-én, szombaton délután 1 ora 59 perczkor József es es kir főherczeg, lovassági tábornok, a m kir. honvédség főparancsnoka, Nagy-Enyedre megérkezik és a Bethlen utczán levő Bethlen-palotában György Dénes III. oszt. tanuló. 8. „Ave Maria"-t, Händel-tól. Előadja az ifjusag zenekara.

— **Magyar-Szakoó küldöttége Hegedüs miniszternél.** Mint mult számunkban jeleztük, alduzó csütörtökön ötfő a magyarországi Magyar-Szakoó Szövetség küldöttsége Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszternek azt a gyönyörüen kiállitott diszoplari oklevelet, melyet Fan ovich Gyula helybeli forcalskolai tanár finom ízlésel, müveszies kivitelben szerkesztett. A küldöttség ezáltalban díszben tisztelgett Hegedüs Sándornál Danokos Andor dr vármegyenk alispánja és Gálfly Kálmán járási főszolgabíro vezetese alatt. Erre mezyo a továrosi napilapokban kivelkezőnek szóló ezen szép szavakban a küldöttség tagjai Szabó Endre képviselő mutatta be a miniszternek. A székely atyafiak szónoka azonban egyik ékes beszédü székely volt, a kinek a neve veletlenül szinten Hegedüs Sándor. A folyamodó ifjurak, ékes, szép, kis beszédét a miniszter dicsérte mondott Hegedüsnek, a miniszternek, hogy a parlament e kiváló szónoka alig tudott meghallottságaban felelni, hogy az ugynszo szépen, a legmelegebb szavakkal köszönte meg a megtiszteltetést s ugy szólt a szép szavu ifjakhoz a gyönyörüen szólt, gyönyörüen kiállitott okmányt. Azután ebedre hivta meg az egész társaságot, a zekés atyfiakon kivül az emlitettekel, továbbá a vármegyei képviselőket: Daniel Gábort, Szabó Endrét, Jánosi Mihályt. Azon voltak továbbá Hegedüs Lóránt képviselő, ifj. Hegedüs Sándor fogalmazó, Hegedüs Istvan egyetemi tanár, Hegedüs Béla stb. Az ebeden reszt vettek meg a miniszter neje, leánya Rózsika es Hegedüs Lóránt, az ebéd kezdő pohárját Danokos Andor köszöntötte a miniszterre, a székelyek közül a miniszteret elfettek László Péter, Gagyi Lajos es György Istvan. A miniszter s utóbb ifa Hegedüs Lóránt szinten felköszöntötte a magyarszakoóknak. A küldöttség fogtag tegnap a vegyeli zonattal erkezetek haza minlolyajan jó egészseben.

— **A helybeli ónk tüzoltó-egylet** „Ruházati alapja" javara 1900. junius 4-én, pünkösd masodnapjan a Gaitnerkert helyiségeben zárkörü nyari (nancamatszagd rendez, melyre a kösszegyülekezés 8 órakor meghirdetve a szokott bizottsag. Kezdete d. u. 6 orakor. Belepti-dij: szemelyjegy 1 kor. 20 f., családegy 3 szemelyig 3 kor., 3 szemelyen felüli tagok a rendes szemelyi djat fizetik. Vendegüles es czakraszerint szabadon lesz. Jegyek az ügyvezetőnél, Gyertyanffy Gábor könyvkereskedésében. Felülfizetesek köszönettel fogadtatnak es hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Nepszámlálás.** Az 1901-ik ev januar 1—10 napjain vármegyénkben is nepszámlálás lesz. Erre nezve vármegyénkben alispánja mar most megtette a szükséges intézkedéseket, hogy az azzal felmerülő s a közszegeket terhelő költségekről a jovo evi kölségolaranyzatokban gondoskodjanak. A szamlalo biztosok kerulete nyolczas. A szamlalo biztosok szolnak tehát ezek szerre 3, 4, 5 es 6 koronas napidijak, vagy esetleg a szamlalo lapok utan felszámtandó dijakul 4—10 fillér összegek allapitatnak meg munkadij czimen.

— **A diákmajálisok** következő sorokat vettük: Szép idő kedvezett az idei diákmajálisok, de szépen is sikerült. Zsufolt teremben kitünő, víg hangulat uralkodott, mely tartott a reggeli órákban is. A jól sikerült mulatságon a legdiszesebb közönség jelent meg; ugy a hölgyek közül Jánosy Anikó; Arkossy Lenke, Bartha Margit, Rózsika, Ilonka, Benke Mariska, Bencze Eleika, Beráth Frida, Bokros Irénke, Darvay Erzsi, Doros Ilonka,

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

találása esetén őt illetőségére nézve körülményesen kihallgatatni s az eredményről mielőbb értesíteni szíveskedjék. Arad sz. kir. város tanácsától 1900. évi április hó 30-án. Salacz Gyula, s. k., polgármester. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 8343—900. alisp. Három főszolgabíró és rendőrkapitányságnak. Benti egyén körözését elrendelem s az eredményről f. évi julius 1-ig jelentést várok. Sz.-Udvarhelyt, 1900. évi május hó 16-án. Damokos, alispán.

Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 9128—1900. alisp. Udvarhely város polgármestere és valamennyi községi előljáróságának. Közhírrététel végett értesítem, hogy Ragonfalva község sertésállományában szorványosan fellépett sertésorbánccz miatt a zárlat elrendeltetett. Székely-Udvarhelyt, 1900. évi május hó 21-én. Alispán helyett: gróf Lázár, főjegyző.

Udvarhelyvármegye alispánjától Sz. 9127—1900. alisp. Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előljáróságának. Közhírrététel végett értesítem, hogy Sz.-Keresztúr község sertésállományában szórványosan fellépett sertésorbánccz miatt a zárlat elrendeltetett. Székely-Udvarhelyt, 1900. évi május hó 21-én. Alispán helyett: gróf Lázár, főjegyző.

Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 9810—1900. alisp. Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előljáróságának. Közhírrététel végett értesítem, hogy a Homoród község sertésállományában szórványosan fellépett sertésvesz miatt a zárlat elrendeltetett. Székely-Udvarhelyt, 1900. évi május hó 22-én. Alispán helyett: gróf Lázár, főjegyző.

Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 9179—1900. alisp. Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előljáróságának. Közhírrététel végett értesítem, hogy a Homoród község sertésállományában szórványosan fellépett sertésvesz miatt a zárlat elrendeltetett. Székely-Udvarhelyt, 1900. évi május hó 22-én. Alispán helyett: gróf Lázár, főjegyző.

HIRDETÉSEK.

Sz. 1432—900. v. ado. hiv.

Hirdetmény.

Közhírre tétetik, hogy az 1900. évi III-ad oszt kereseti és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adóalapstroma a városi adóhivatal helyiségében 8 napi közszemlére kivan tére, melynek megtekintésere érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak fel, hogy az adók előirása végett, fentiti hivatalnál a törvény értelmében kiséllyv vcsékiket mutassák be.

Sz.-Udvarhly város adóhivatala 1900. máj. 23.

Gáffy Endre,
adóügyi előadó

Meghivó.

Égo és vidéke Hitelszövetkezet, mint az országos központ tagja — folyó évi május 27-én d. u. 1 órakor, a szokott helyiségeben

V. évi rendes közgyülést

tartja, melyre a tagok az alapszabályok 24. pontja értelmében meghivatnak, oly megjegyzéssel, ha határozat hozatlara nem teljes számmal jelennek meg, junius 5. d. u. 1 órakor ugyanjan fognak határozni, a mennyien megjelennek.

Napirend:

1. Mult évi üzletévi jelentés tárgyalása.
2. Zárszámadás megvizsgálása és felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapitása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. Az igazg. és felügyelőbizott. ujjai alakulása.
6. Az országos központba belépés feletti határozat.

Decczember hó 31-én a tagok száma volt 102, üzletrészeinek száma pedig 142.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a közszégházánál kifüggesztve, mindenki által megtekinthető.

Kelt Égeben, 1900. május hó 1-én.

Az igazgatóság.

Sz. 3019—900. kig.

Pályázati hirdetmény.

Székely-Udvarhely rendezett tanácsu városnál megüresedett két rendőri alálsra pályázatot hirdetek.

Évi fizetés 480 korona, lakbér 48 korona, ruháztalány 100 korona.

Pályázhat magyar honos, katonaviselt, negyven éven alóli egészséges testalkatu, jó erkölcsü, irni, olvasni tudó egyén.

Pályázati határidő **1900. junius hó 15.**

Székely-Udvarhelyt, 1900. május hó 15-én.

Gyarmathy Dezső,
polgármester.

Helyi ujdonságok!

Képes Levelező-lapok mintegy 5000 féle

művészies kivitelben

a

„Székely-Udvarhely"

kiadóhivatalában

(Betegh Pál könyvkereskedése Kossuth-utcza) kaphatók.

Helyi ujdonságok!

Marhahus kilója 36 kr. *Marhahus kilója 36 kr.*

MÉSZÁROS- ÉS HENTES-ÜZLETET

nyitottam Székely-Udvarhelyt Kossuth-utczai saját házam üzlet helyiségében („Budapest" szálloval átellen).

Naponta **friss virsli, szafaládé, leugyelkolbász, parizer, kassai és szebeni felvágottak, friss zsir és taró szalonna** a legszolidabb árakban, pontos és tiszta kiszolgálással. Ugyanitten **friss marha-, sertés és borjuhusok** is kaphatók. Helyszegenjeim ellátóbiztos **termények** (tengeri (tórokbuzu), buza, rozs, zab, stb. **legelőnyös árlusitásával és legnagyobb árban való megvásárlával** is foglalkozom. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Szives pártfogást és hazafias támogatást kérve, vagyok

kész szolgálatul:

Balásy Ignácz,
mészáros és hentes.

BACZÓ LÁSZLÓ

férfiszabó üzlete

Székely-Udvarhelyt, Főtér, a Gyertyánffy-féle kereskedéssel szemben

Pontos kiszolgálás! Szolid árak!

Van szerencsém a m. t. közönség szives figyelmét nagy választéku legdivatosabb raktáron tartandó férfiruha szövetekkel felszerelt *férfiszabó üzletemre* tisztelettel felhívni. — Azon körülmény, hogy a budapesti első szabászati iskolát sikeresen végeztem, teljes biztositékot nyujt a m. t. közönségnek, hogy pontos és ízléses öltönyöket vagyok képes előállitani. Ezzel és lelkiismeretes kiszolgálásommal igen tekintelyes vevőkört sikerült megszerezni. Köszönetet mondok a szives pártfogásért, kérem azzal továbbra is megtisztelni kegyeskedjenek.

Továbbá még azon sajátságos kedvezményben részesitem tisztelt megrendelőimet, hogy azon ruhákat, mik nálam lettek megrendelve, ócskulás esetében mértékletesen, bármentve javitom és takaritom.

Kéz szolgálattal:

BACZÓ LÁSZLÓ
férfiszabó.

Hazai és angol szövetek! Csinosság és tartósságért jótállás!

Uj czukrász-üzlet.

Tapasztalva e városban egy czukrász-üzlet hiányát, elhatároztam, hogy a Központi Szálloda helyiségemben

czukrász-üzletemet

ujramegnyitom. Naponta **friss irós tészták, krémes-bélesek, Hasék, indiai táukok, diós, mandulás, cukros sütemények és diszt-torták, különféle krémek, fagyaltok és jeges kávé** már most kaphatók. **Menyekzők, keresztelők és diszbankettek** kiszolgálását a legizletesebb ételekkel ellátva, méltányos árak mellett elvállalom.

Szives pártfogást és további bizalmat kérve, vagyok

készséggel szolgálattal:

Walter Vilmos,
czukrász.

HALTRICH ADOLF

KERÉKPÁR-RAKTÁRA

MEDGYESEN.

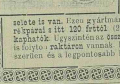

A ki valódi, jó és olcsó kerékpárt akar vásárolni, keresjen **hazai erőlyi rezünek legnagyobb és legrégibb kerékpár-raktárszakhoz:** Haltrich Adolfhoz Medgyesen a Sol a Steyrl fegyver gyár fő-hivi

solete is van. Ezen gyártmányok a **világ legjobb kerékpárai** (itt 120 fértel (240 korona) **kedve van kapháták** Ugyanitten az **összes kerékpár-cikk** megtalálhatók is folyto **raktáron** vannak. Kerékpárjavitások szakszerűen és a legpontosabb kivitelben eszközöltetnek.

BETEGH PÁL

KÖNYVNYOMTATÓ ÉS KÖNYVKÖTŐ INTÉZETE

könyv-, papir-, iró- és rajzszer-kereskedése.

Könyv- és ujságkiadó vállalat. A „NAGY-KÜKÜLLŐ" kiadóhivatala.

A Székelyföld legnagyobb és legolcsóbb nyomtatványraktára.

SZÉKELY-UDVARHELYT (Kossuth-utcza).

A „Székly-Udvarhely" czimü ujság (Udvarhelyvármegye hivatalos lapja; az udvarhelyvármegyei községi és körjegyzők egylete, az udvarhelyvármegyei általános tanitó-egylet és az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye) ***szerkesztősége és kiadóhivatala.***

Minden e körbe tartozókat **a legpontosabban, nyomdai és könyvkötői munkákat csinos, szolid** és **lelkiismeretes kivitelben** — olcsó áron — teljesit ugy helyben, mint az ország bármely részébe.

Ugy a ***„Nagy-Küküllő"***, mint a ***„Székely-Udvarhely"*** részére ***hirdetések a legolcsóbb árszabás mellett*** vétetnek fel. Mutatványszámok ***ingyen*** és ***bármentve*** küldetnek a kiadóhivataltól.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Szám. 2294—1900. tkvi.

Hirdetmény.

A székelyudvarhelyi királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Szentegyházas-Olahfalva községe végrehajtatónak Ambrus Ignácz szentegyházas-olahfalvi lakos végrehajtási szenvedő ellen 855 korona 60 filler s jár. kielégítése végett ezen kir. törvényszék területéhez tartozó, a szt.-olahfalvi 755. tjkvbe felébe Ambrus Ignácz alperes és másik felében társtulajdonos neje Ambrus Róza nevére írt A + 4289—1., 4290., 4292—1., 4293. hrsz. 60 korona; 897—1., 8072—2. hrsz. 200 korona kikiáltási árban az 1881. LIX. t.-cz. 156. §-a értelmében egészben, 566. tjvbe foglalt + 2511. hrsz. fekvőből 422 öl Ambrus Ignácz jutaléka 10 kor., 704. tjvbe A + 7. hrsz. fekvő 1400 korona, a szentegyh. olahfalvi 521. tjvbe A + 1144. 50 kor., 4289—2., 4290., 4292—2., 4293. hrsz 30 kor., 4866—2., 4867., 4868., 4869—1. hrsz. 80 kor., 5389—3., 5391. hrsz. 140 kor., 5484—1. hrsz. 90 kor., 5489., 5508. hrsz. 34 kor., 5528. hrsz. 32 korona, 5677—2. hrsz. 12 kor., 5697—5698. hrsz. 44 korona kikiáltási árban az 1900. évi julius hó 18-ik napján d. e. 9 órakor Szentegyházas-Olahfalva község házánál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet igérőknek el fognak adatni. A venni szándékozók tartoznak a becsárnak 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes papirban a kikiáltott kezéhez letenni. Az árverés további feltételei a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál tekinthetők meg.

A kir törvényszék, mint telekönyvi hatóság.

Sz.-Udvarhelyt, 1900. évi április hó 12-én.

Dr. Voith,
kir. tvszéki egyes biró.

Ne legyünk elfogultak!

A legkitünöbb, hamisitatlan tiszta

SÖRT

itthon kaphatjuk. Másfelől pedig saját magunknak gazdálkodunk, mert árpánkat, komlónkat csakis itt dolgozzák fel. **HAURIK ALFRED** sörgyártmánya **bármely helyai**, vagy **külföldi készítménynyel** *kiállja a versenyt* és mégis *sokkal olcsóbb*, mert a szállitási költség a vevő javára megmarad. Tehát minden igaz székely hazafi csakis **Haurik-féle székelyudvarhelyi sört** követeljen.

Pontos kiszolgálás — Mentik ónos pénzt

Üzlet kibővités.

Üzlet-áthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemü közönségnek becses tudomására hozni, hogy a **Szombatfalvi-utczában 2 év óta fennálló** fűszer, anyag, festék és liszt

üzletemet

a felső piacztérre helyeztem át (özv. Csép Istvánné-féle ház), hol azt teljesen ujjá szerveztem és a mai kor igényeinek megfelelőképpen **porczellán, üveg- és lámpa szakmával kibővítettem.**

A nagyérdemü vevőközönség eddigi szives pártfogásáért köszönetet mondva, kérem sziveskedjenek ezután is becses támogatásukban részesiteni.

Mindig a legpontosabb és legelőnyösebb kiszolgálást igérve, szives látogatásukat kérem és vagyok

Székely-Udvarhely, 1900. május hó.

Szentpétery Gergely.

Üvegezési vállalat.

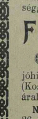

BOR

tiszta természetes erdelyi és magyarországi termés, melyek *valódiságáért* teljes felelősséggel szavatol

FERNENGEL GYULA

jóhirü pincezejéből **Székely-Udvarhelyt** (Kossuth-utcza) kapható a következő olcsóyös árakban:

Nagyban 56 literen felül hektoliterenkint 36 koronától 140 koronáig.

Kicsinyben literenkint 56 fillértől 2 korona 80 filléig.

Részletes árjegyzék, minta ingyen és bérmentve.

Megrendelések Bürger Albert sörfőzdéjébe Maros-Vásárhelyt czímzendők.

Árjegyzék iránti megkeresés Bürger Albert, Maros-Vásárhely, sörfőzde, czímzendő.

Pártoljuk a hazai ipart!

A Székelyföldön sok olyan sör kerül forgalomba, mely nem idevaló gyártmány, pedig

BÜRGER ALBERT

marosvásárhelyi sörfőzdéjeben

olyan sör készül, mely bátran vetekedhetik a kőbányaival, avagy bármely más külföldi gyártmánynyal. Kérjük ennélfogva a nagyérdemű közönséget a székely ipart pártolni és a vendéglőkben csakis

marosvásárhelyi sört

követelni.

Pártoljuk a hazai ipart!

IRJUNK

Müller-féle tentával.

TÁMOGASSUK

A MAGYAR IPART!

Váltó-ekék legjobb kivitelben.

PAPP ZAKOR ENDRE

vasnagykereskedése

az „Arany kaszához" Sz.-Udvarhelyt.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki nagyközönség igen becses figyelmét felhívni gazdagon berendezett

VASNAGYKERESKEDÉSEMRE.

Dus raktárt tartok a következő czikkekben: Mindennemű **vajdahunyadi vasak, szerszámok** és **rugó acélok, sodrony-, kovácsolt** és **gépszegek.** Mindennemű **szíjgyártó-kellékek, kocsi- és szekértengelyek, fűtő- és fozokályhák. Épület- és bútorvasalások. Konyha- és háztartási czikkek.**

Acél váltó-ekék, gazdasági gépek, legjobb minőségű kaszák, kapák és jenkóvek. Valódi chmaczúst, alpaccas és cassi-ezüstkészletek Mohesesti és kerítés-eszközök. Legjobb minőségű mülep.

Postai megrendelések pontosan eszközöltetnek. Jutányos ár és pontos kiszolgálás!

Igen becses pártfogyását kéri szivesen

teljes tiszteletel:

Papp Zakor Endre

vaskereskedő az „Arany kaszához".

Slackatur-nád nagyraktár.

Épület, bútorvasalás és sodronyszeg-nagyraktár.

Portland- és románczement-nagyraktár

Raktár hol allandóan kapható: Kovacz Armin gyógyszertárában Székely-Udvarhelyt.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszer ellentétik az idő megrendításának, amelyet több mint 30 év óta meghiabák, **fájdalomcsillapító bevizsgálásokat alkalmazattak köszvenyével, csúzzal, tagszaggatással** és **meghűlésekkel** és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakran rendelettik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, mint olyan szert, hanem igazi **népszerű háziszer**, melynek egy hatástokban nem kalmas hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban mindenen mindenn gyógyszertárban készletben van; **Főraktár: Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. **Ki nem akarmegkárosodni,** az minden egyes üveget „**Horgony**" védjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint **nem valódit** utasítsa vissza.

RICHTER P. AD. és társa, RUDOLSTADT cs. és kir. udvari szállitók.

KÉSZ CZIPŐK

az *Orbán, Nagy és Tamás* czipészüzletében Sz.-Udvarhelyt a legnagyobb választékban, általánosan elismert legjobb és legcsinosabb kivitelben kaphatók urak, hölgyek és gyermekek részére. — Ugyszintén elvállal minden e szakmába vágó, legkényesebb igényeket is kielégitő megrendeléseket, javitásokat **teljesen versenyképes árak mellett.** — **Vidéki megrendelések talaló használt czipő bekuldése után legpontosabban és gyorsan utánvétel mellett eszközöltetnek. Nem alkalmas áruk készséggel visszavételnek és kicserélttetnek.** — **Készitményeinkért czégünk jó hirneve kezeskedik.** — Szives pártfogást kérve

Orbán, Nagy és Tamás

czipészüzlete Székely-Udvarhelyt.

PANAJOTH ALBERT MŰLAKATOS

TECHNIKAI MŰHELYE.

SZÉKELY-UDVARHELYT. — KOSSUTH-UTCZA 44.

A t. közönséget van szerencsém értesiteni, hogy jó nevű üzletemet a jelenkor igényeinek megfelelőleg berendeztem s allandóan raktáron tartok **valódi Singer** és **Medium** (posztó-varró), **Viberatis arikahajós** és **hörvarró Hové,** valamint **szabó gépeket,** melyek már többeket fölülmultak. Valodi acélczépeimet **10 évig jótallok** s tevőimet azon kedvezményben részesitem, hogy a **nálam vásárolt gépeket ingyen javitom.** A varrógépek raktaromon 32—100 frtig kaphatók.

A legfinomabb **augol kerékpárok** és **kerékpár-kellékek allandóan nálam** legolcsóbban kaphatók. Raktáron tartott **gépeimért 2 évig jótallok, 1 és fél** ora alatt kerékpároznj bárkit megtanitok.

Villamos-jelző készülékek, villamos csengők, telephonok, vizvezetési berendezések a legolcsóbb árak mellett eszközöltetnek.

Monarch-féle gépek 100 frt. Pesoch-gépek 140 frttól 200 forintig.

Bármily gépek javitását, fakatos munkát, épületvasalásokat (rácsozatok), sirkeritések készitését saját vagy idegen minták után elvállalom és pontosan teljesitem.

Tüzelők (takaréktüzhelyek) nagy választékban, kedvező árak mellett, esetleg előnyös részletfizetésre is.

Teljes tiszteletel:

Panajoth Albert.

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székely-Udvarhelyt 1900.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.